

Проект програми розвитку
Комунального закладу
«Літературно-меморіальний музей
І.К. Карпенка-Карого міста Кропивницького»
на 2020 р.

**для участі в конкурсі на заміщення посади керівника
комунального закладу культури, підпорядкованого
управлінню культури і туризму Міської ради міста Кропивницького -
директора літературно-меморіального музею І.К. Карпенка-Карого**

Розробила: Хосяїнова Л.М.

Музеї - важлива частина нашого життя. В сучасному світі вони - скарбниця історичної та культурної спадщини, те, без чого неможлива спадкоємність культури і її розвиток.

Ім'я визначного драматурга і актора українського професійного театру кін. XIX - поч. XX ст. Івана Карповича Карпенка-Карого (Тобілевича) - один із брендів нашої області. В Україні широко відомий музей-заповідник Хутір Надія. Але на теренах нашого краю це не єдине місце, освячене ім'ям корифея. З будинком Тобілевичів у Єлисаветграді також пов'язано 11 років життя письменника (1872-1883).

Міська садиба Тобілевичів пам'ятає імена видатних діячів українського театру Миколи Садовського, Панаса Саксаганського, Марії Садовської-Барилотті, культурних та громадських діячів 2-ї пол. XIX ст. Миколи Лисенка, Марка Кропивницького, Миколи Аркаса, Марії Заньковецької, Михайла Старицького, Петра Ніщинського, Євгена Чикаленка, Олександра Тарковського. Оселя була осередком українського мистецького і громадсько-політичного життя міста. В її стінах Іван Тобілевич розпочав свою літературну діяльність.

За наполегливих зусиль народного депутата України І скликання Володимира Панченка, обласних організацій Співки письменників України та Українського товариства охорони пам'яток історії та культури у вересні 1995 року, з нагоди 150-річчя від дня народження видатного діяча культури, у будинку Тобілевичів відбулася церемонія відкриття літературно-меморіального музею.

Будівля музею є об'єктом культурної спадщини як пам'ятка історії - будинок, в якому жив І.К. Карпенко-Карий, а також як пам'ятка містобудування і архітектури «Колишній особняк».

За своєю суттю заклад відповідає сучасній європейській тенденції: музеї стають меншими і індивідуальнішими, розповідають історію духовного розвитку окремої людини.

З об'єктивних причин будинок не наповнений реліквіями і сам по собі є головним експонатом. Тож провідним завданням було створення «місця пам'яті».

Реалізуючи концепцію «живої меморіальності», науковці впроваджують активну політику тимчасових експозицій, заснованих на літературних дослідженнях. Основна експозиція, присвячена І.К. Карпенку-Карому, доповнюється тимчасовими виставками, які презентують літературні події та персоналії краю, а також мистецькими та науковими заходами.

Музейне зібрання нараховує близько 16000 музейних предметів, серед яких матеріали про майже 250 представників письменницького цеху – наших земляків або тих, чиє життя пов'язане з краєм.

З часу відкриття музей відвідало майже 80 тис. осіб, для яких проведено більше 2500 екскурсій, відкрито 190 виставок, проведено 350 заходів.

Основні програмні завдання на 2020 рік

Науково-дослідна робота

- підготувати текст лекції «Література ХХІ століття нашого краю» (червень);
- підготувати тексти тематичних екскурсій:
 - до 60-річчя від дня народження письменника, сценариста, режисера О.Ю. Жовни (лютий)
 - до 165-річчя від дня народження актриси М.К. Садовської-Барилотті (квітень);
- адаптувати тексти лекцій «Життєвий і творчий шлях І.К. Карпенка-Карого (Тобілевича)», «Історія створення та діяльність літературно-меморіального музею І.К. Карпенка-Карого» до формату відеопрезентацій (січень);
- підготувати текстовий матеріал буклету до 175-річчя від дня народження І.К. Карпенка-Карого (липень);
- підготувати текстовий матеріал буклету, присвяченого видатним особистостям, які бували у будинку Тобілевичів у 2-й пол. ХІХ - на поч. ХХ ст. (липень);
- підготувати текстовий матеріал буклету «Музей - учбовому закладу: стратегія співпраці» (липень);
- підготувати електронну збірку кращих статей науковців музею до 25-річчя з дня його відкриття (січень-серпень);
- підготувати для ЗМІ тексти статей, присвячених письменникам та митцям краю, подіям у літературному та мистецькому житті області (протягом року);
- підготувати тексти виступів для ХІІІ Куценківських читань (січень-лютий);
- створити 200 нових паспортів музейних предметів (протягом року);

Науково-фондова робота

- поповнити колекцію музею трьома сотнями експонатів [200 - основний фонд, 100 - науково-допоміжний] (протягом року);
- забезпечити наукову обробку нових надходжень у відповідності до вимог Інструкції з організації обліку музейних предметів (протягом року);
- здійснити фотофіксацію 200 музейних предметів основного фонду (протягом року);
- продовжити фотофіксацію фондової документації з метою підтримки її в актуальному стані (протягом року);

- продовжити роботу по маркуванню музейних предметів та підтримці в актуальному стані списків предметів для евакуації у разі виникнення надзвичайних ситуацій (протягом року);
- продовжити роботу по створенню музейних картотек (протягом року).

Експозиційно-виставкова робота

- замовити проект експозиції «Родина Тобілевичів: минуле і сучасність»
(за наявності достатнього фінансового ресурсу);
- втілити в життя проект експозиції «Родина Тобілевичів: минуле і сучасність» (за наявності достатнього фінансового ресурсу);
- підготувати у найкоротший термін необхідні для реекспозиції матеріали (відповідно до наявності проекту нової експозиції);
- створити 14 тимчасових виставок:
 - до 65-річчя від дня народження актора, режисера В.Д. Дейнекіна (січень)
 - рідкісних видань творів І.К. Карпенка-Карого та М.Л. Кропивницького [Куценківські читання] (лютий)
 - до 60-річчя від дня народження письменника, сценариста, режисера О.Ю. Жовни (лютий)
 - «В світі все починається з мами», присвячена матерям письменників-земляків (березень)
 - до 165-річчя від дня народження актриси М.К. Садовської-Барилотті (квітень)
 - до 110-річчя поета і прозаїка С.О. Голованівського (травень)
 - до Міжнародного дня друзів. В.Ф. Лисенку, керівнику видавництва «КОД» - 80 років (червень)
 - фотоестюдів О.В. Коломінова до Міжнародного дня фотографа (липень)
 - до 70-річчя від дня народження письменника, Шевченківського лауреата Г.Д. Гусейнова (серпень)
 - до 100-річчя від дня народження поетеси Г.С. Берізки (вересень)
 - «Свята і будні музею І.К. Карпенка-Карого» до 25-річчя відкриття музею (вересень)
 - листовних карток і конвертів літературної тематики до Всесвітнього дня пошти (жовтень)
 - до 200-річчя поета А. Фета (листопад)
 - до 65-річчя колекціонера Ю.В. Тютюшкіна (грудень)

Науково-просвітницька діяльність

– з метою розширення аудиторії і долучення учнівської молоді до музейного надбання розробити освітню програму «Музей - учбовому закладу: стратегія співпраці» (січень-липень)

до програми увійдуть:

- уроки літератури рідного краю на базі музейних виставок
- виїзні екскурсії, присвячені письменникам-землякам, чії твори вивчаються в шкільній програмі, письменникам-ювілярам, письменникам – лауреатам літературних премій, письменникам-краєзнавцям
- цикл лекцій «Літературна Кропивниччина»:

«Життєвий і творчий шлях І.К. Карпенка-Карого (Тобілевича)»

«Письменники-земляки – лауреати літературних премій»

«Кобзар і наш край»

«Історія створення та діяльність літературно-меморіального музею І.К. Карпенка-Карого»

«Література ХХІ століття нашого краю»

«Письменники Кропивниччини - дітям»

- творчі зустрічі з письменниками в рамках проекту «Урок літератури в музеї»
- інтерактивні екскурсії, творчі заходи, концертні програми в рекреаційному просторі - садовій зоні музею під час перебування дітей у літніх шкільних таборах;

– провести ХІІІ обласні літературно-краєзнавчі Куценківські читання, присвячені 175-річчю від дня народження І.К. Карпенка-Карого та 180-річчю М.Л. Кропивницького (лютий);

– продовжити цикл зустрічей «Літературний портрет» (протягом року);

– продовжити проект «Урок літератури в музеї» (протягом року);

– продовжити проведення циклу заходів під рубрикою «Національні меншини краю» (протягом року);

– започаткувати проект «Презентація: відкриваєм нові імена і книги» (протягом року);

– презентувати виставки згідно плану експозиційно-виставкової роботи (протягом року);

– провести турнір молодих поетів до Всесвітнього дня поезії (березень);

– провести заходи до Міжнародного дня музеїв (травень);

– взяти участь у Центрально-українському музейно-туристичному фестивалі (травень);

– провести вечір патріотичної пісні до Дня захисника України (жовтень);

- провести Дні відкритих дверей до:
 - Міжнародного дня музеїв (травень)
 - Дня незалежності України (серпень)
 - Дня міста (вересень)
 - Дня народження І.К. Карпенка-Карого (вересень);
- публікувати в місцевих і всеукраїнських друкованих, електронних засобах масової інформації статті науково-популярного та літературно-краєзнавчого характеру за наслідками науково-дослідної роботи, інформаційні повідомлення про музейні виставки та мистецькі заходи (протягом року);
- продовжити творчу співпрацю з Центром національних культур «Єдина родина» (протягом року);
- продовжити співпрацю з ліцеєм мистецтв, коледжем технічного університету, педагогічним університетом, художньою школою, театром ім. М. Кропивницького, музичними школами, бібліотеками міського та обласного підпорядкування (протягом року).

Туристична діяльність

- розміщувати матеріали про музей на спеціальних туристичних сайтах «Подорож Україною», «Україна ХХІ ст.», «Музеї та пам'ятки України» та ін. (протягом року);
- розповсюдити рекламно-видавничу продукцію музею по туристичних агенціях міста (протягом року);
- продовжити пішохідні екскурсії «Літературно-мистецькими стежками Чечори та Бикової» (квітень-листопад).

Видавнича, інформаційна робота і комунікація

- видати рекламну продукцію ХІІІ Куценківських читань (лютий);
- видати буклет, присвячений 175-річчю від дня народження І.К. Карпенка-Карого (липень);
- видати буклет, присвячений видатним особистостям, які були у будинку Тобілевичів у 2-й пол. ХІХ - на поч. ХХ ст. (липень);
- видати буклет «Музей - учбовому закладу: стратегія співпраці» (липень);
- видати календарі з видами музею (грудень);
- видавати рекламну продукцію виставок та заходів (протягом року);
- оновити веб-сайт, забезпечити оперативне висвітлення музейних новин (протягом року);

- поглиблювати співпрацю з провідними друкованими ЗМІ, теле- і радіокомпаніями, інформаційними агенціями, інтернет-редакціями (протягом року);
- активізувати присуність музею в соціальних мережах, «Музейному просторі», на сторінці Facebook (протягом року).

Господарська діяльність

- повторно клопотатися перед депутатами Міської ради про облаштування тротуарів по вул. Тобілевича (січень);
- відремонтувати цегляну огорожу музею (травень-червень);
- придбати відеопроєктор для використання під час музейних заходів (протягом року);
- забезпечити фондосховище музею електронними приладами для вимірювання температурно-вологісних показників (травень-червень);
- замінити в експозиційному залі №3 лампи розжарювання на енергозберігаючі (протягом року).

Удосконалення інфраструктури музею

- створити проект з ландшафтного впорядкування і облаштування прилеглої до музею території (двір та садок) з метою їх використання в якості майданчика для концертів, творчих заходів, рекреаційного простору для відвідувачів різного віку [довідково: при загальній площі виставкових залів 81 м² зона зелених насаджень складає 1400 м²] (протягом року);
- розпочати поетапне втілення в життя проекту ландшафтного впорядкування прилеглої до музею території (2020 р., за наявності достатнього фінансового ресурсу).

Очікувані результати

1. Розширення музейної аудиторії.
2. Збільшення кількості відвідувачів.
3. Збільшення кількості виставкових проєктів.
4. Зростання кількості музейних предметів, експонованих на виставках.
5. Збільшення простору для інтерактивних заходів та рекреації.
6. Збільшення асортименту рекламної продукції.
7. Модернізація матеріально-технічної бази музею.

8. Максимальне розкриття потенціалу кожного наукового співробітника та стимулювання відповідальних, ініціативних та ефективних працівників.
9. Впізнаваність музею на ринку культурних послуг.

Виконання всіх зазначених завдань заплановано здійснювати за рахунок власних коштів, спонсорської допомоги, бюджетного фінансування.